

CONCEPȚIILE DE REFORMARE A BISERICII EXPUSE DE MARTIN LUTHER ÎN *CELE 95 DE TEZE*

Daniel SPÎNU

Biserica Catolică servea în Evul Mediu drept sprijin ideologic al întregii orânduiri feudale. Ea propovăduia ideea conform căreia lumea și întreaga ordine existentă în ea, inclusiv orânduirea socială, au fost create de Dumnezeu și nu pot fi schimbate, iar maselor de oameni nu le rămâne decât să se supună autorităților aprobate de însuși Dumnezeu.

Martin Luther s-a născut pe 10 noiembrie 1483 la Eisleben, în Saxonia, fiind al doilea fiu al lui Hans și al Margaretei Luther. A început la cinci ani școala din Erfurt, la finele căreia știa să scrie, să citească în limbile germană și latină și bazele religiei creștine. În 1497 Luther este trimis la Magdeburg, după care pleacă la școala din Eisenach, unde și-a pus bazele unei cunoașteri mai aprofundate a limbii latine. După aceasta este trimis de tatăl său la Universitatea din Erfurt. În anul 1505, Luther a intrat la o mănăstire augustină din Erfurt peste doi ani fiind hirotonit. Ca și călugăr augustin, în 1510 vizitează Roma, iar odată ajuns acolo a rămas uimit de luxul în care trăia clerul. A fost foarte indignat de acest lucru, în special de practica vânzării indulgențelor. A fost atât de revoltat încât a scris *Cele 95 de teze* când un călugăr, Johann Tatzel, a început să vândă indulgențe și în Germania.

Astfel, la 31 octombrie 1517, Martin Luther publică *Cele 95 de teze* prin care a condamnat acest lucru. De remarcat din start că Luther nu a mers împotriva învățăturii creștine, dar împotriva practicii vânzării indulgențelor, împotriva folosirii convingerilor religioase ale maselor de oameni și puterii Papale, pentru îmbogățirea bisericii. El a mers împotriva a tot ceea ce însăși *Biblia* condamna.

Ceea ce a vrut Martin Luther să facă, de fapt, a fost să creeze acea „biserică ieftină” pe care toți oamenii de rând și-ar fi dorit-o. Luther nu a dorit niciodată să creeze o ruptură în Biserica Catolică. Potrivit primei teze a lui Martin Luther, practic niciun om nu era mântuit, întrucât salvarea vine prin pocăință și nu prin indulgențe¹. Altfel pentru ce a mai murit Hristos, dacă fiecare ne cumpărăm biletele spre RAI ?

Afirmația care a fost cea mai șocantă pentru clericii, călugării dar și creștinii de atunci a fost expusă în teza 6, și anume, că nici biserica, nici Papa

¹ Teza 1: Când a spus: „*Poenitentiam agite*”, Domnul și Stăpânul nostru Iisus Hristos a vrut ca întreaga viață a credincioșilor să fie caracterizată de pocăință.

nu pot să-l elibereze pe om de păcat¹. Ceea de ce poate izbăvi Papa, este doar pedeapsa pe care el însuși a pus-o peste om, fie prin puterea sa, fie potrivit canoanelor bisericești. *Teza 45* spune clar că prin indulgențe era adusă o ofensă la adresa lui Dumnezeu. El nu are nevoie de finanțele noastre și noi nu-L putem nicidecum cumpăra². *Tezele* lui Martin Luther au fost supuse de două ori unor comisii speciale pentru a dovedi ereticitatea lor, însă opoziții lui nu au putut aduce niciun argument Biblic împotriva lui. La 15 iunie 1520, Papa Leon al X-lea a emis o bulă prin care Luther era amenințat cu excomunicarea. Trimișii Papei au răspândit această veste în toată Germania, mergând și arzând copiile tezelor. În 1521, Luther și toți adepții săi au fost excomunicați din Biserica Catolică. În același an, numele lui Luther devenise atât de faimos, încât reprezentantul Papei s-a văzut nevoit să recunoască în raportul său trimis la Roma: „Nouă zecimi ale Germaniei strigă: „Luther” iar cealaltă zecime cel puțin „Moarte curții Papale” .Mulți istorici, printre care și umanistul Hotten și cavalerul Franz von Sickingen, l-au salutat pe Luther, numindu-l eliberatorul Germaniei de sub dominația Romei.

În încheiere, putem să afirmăm următoarele:

1. La început Martin Luther nu avea de gând să scadă influența Bisericii, să facă o transformare. El doar dorea, ca și călugăr augustin, scoaterea elementului eretic.

2. Atunci când a afișat *Tezele* la Wittenberg, el le-a afișat după tradiția de atunci: Invita doritorii să organizeze o discuție publică pentru problema contravenirii indulgențelor cu învățătura Biblică. Menționând totodată că nu există niciun pasaj în *Biblie* referitor la indulgențe.

3. Luther a avut o bună priză și la pătura burgheziei care, în perioada acumulării de capital aștepta cu nerăbdare avuțiile bisericești.

Bibliografie:

Cornilescu, D. *Biblia: Sfânta Scriptură*. București, 2001.

Febvre, L. *Martin Luther: un destin*. București, 2001.

Кокырлэ, П., Пыреу, А. *Мартин Лютер – выдающийся реформатор XVI века*. Кишинев, 2013.

¹ Papa nu poate să ierte nici o vinovăție, cu excepția faptului de a declara că ea a fost iertată de Dumnezeu și prin consimțământul față de iertarea dată de Dumnezeu, deși, desigur, Papa poate acorda iertarea în cazurile care sunt rezervate judecății sale. Dacă dreptul lui de a acorda iertarea în asemenea cazuri ar fi disprețuit, vinovăția ar rămâne într-un tot neiertată.

² Creștinii trebuie să fie învățați că acela care vede un om aflat în nevoie și trece pe lângă el, iar apoi își dă [bani] pe iertări, nu cumpără indulgențele papei, ci indignarea lui Dumnezeu.

Грацианский Н.П., Сказкин С.Д. (ред.), *Хрестоматия по истории средних веков. Том 2.* Москва, 1950.

Udalțova, Z. V. Karpov, S. P. *Istoria Evului Mediu” Vol. II.* Chișinău, 1993.

Recomandat

Pavel COCÂRLĂ, dr. hab., prof. univ.